

ดอกไม้ในวรรณคดีไทย ๖

โดย ชักกลอน ๕๗ 27

๑๘ บุษบารัตน์

"...เห็นดอกนวมสวรรค์บรรจง เหมือนเต้าบุษบงกิ้นนรี
เห็นช้องนางรำรายเรียง เหมือนเจ้ารำมายเมียงที่สระศรี..."

วรรณคดี : บทละคร เรื่อง "อุณรุท" ตอนล้อมช้าง

พระราชนิพนธ์ : พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

"...ช่อตะแบกชาติบุษย์พุทรา การะเกด กรรณิการ์ นวมสวรรค์

มะลูลี มะลิลา แสลงพัน อันชั้นแอบช่อชบาบาน.."

วรรณคดี : รามเกียรติ์

พระราชนิพนธ์ : พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

ช่อดอกระเบก ชาตบุษย์ พุทรา การะเกด กรรณิการ์ นมสวรรค์
มะลูลี มะลิลดา แผลงพัน อันชัน แอบช่อ ชบาบาน(รามเกียรติ์)

นมสวรรค์ Cleodendrum paniculatum ขึ้นงอกงาม ตามไพรเขา เนาว์แนวป่า
ขนานนาม ตามรูปทรง Pagoda ฝรั่งว่า Pagodo flower เออเหมาะดี

ชื่อท้องถิ่น สาวสวรรค์ พนมสวรรค์ น้ำนมสวรรค์ ฉัตรฟ้า สง่าศรี
โพโกเหมาะ หัวลิง ปรากฏมาลี คนใต้นี้ เรียกนมหวัน พันพริ้อหล้า

ดอกขาวแดง แบ่งแยกเพศ สังกะต่ง่าย สีแดงใส ไม้เพศหญิง มิ่งเฉลา
ส่วนเพศชาย ไม้สีขาว เร้าใจเรา ช่อดอกยาว และใหญ่ ละม้ายมาลี

มีคุณค่า ทางยา น่าสนใจ เป็นยาไทย ไขมันลด ปลอดภัย
ช่วยขับน้ำ คาวปลา ของสตรี บำรุงน้ำนม ให้นารี มีสรรพคุณ

ต้นนมสวรรค์ สรรค์สรรพ ปรับสวนศรี เป็นมาลี ทรงงาม ลำก้อหนุน
กลิ่นน้ำมัน หอมระเหย ร้าเพยกรุ่น ปรับสมดุล ให้ความดัน โลหิตดี

สถิตยพันธ์ ธรรมสถิตย

ดอกน้อยน้อยร้อยเรียงรวมเป็นช่อ งามลอคาลัยฉัตรอันเฉิดฉาย
สีส้มสวยสดใสต้องใจกาย ฐานใบกว้างหยักปลายคล้ายหัวใจ

ชื่อเจ้านั้นคือพนมสวรรค์จากชั้นฟ้า ส่งลงมาชวนให้ใจหลงไหล
อีกทั้งยังเป็นยาสมุนไพร เราชาวไทยได้ใช้รักษาตน

ฉันเคยเห็นพนมสวรรค์นั้นมาแล้ว

ผูกพ่องแฉ่วอยู่ในกลางไพรสนธ์

อยากนำมาปลูกไว้ให้ปวงชน

ทุกทุกคนได้ดูเล่นเช่นฉันเอย

อุไรรัตน์ ภาสกาภรณ์

ดอกสีส้ม แกมเหลือง เรื่องเป็นชั้น

ดอกนพสวรรค์ ชื่อผิดแพก แปลกจริงหนอ

รากแก้ไฟ แก้ลม แก้ปวดข้อ

ยาวเป็นช่อ ฉัตรชั้น นมหวันนี้

ดอกสีแดง แดงไข ไขผู้หญิง

เหมือนสาวยิ่ง สดสวย รวยราศรี

เจ้าชู้ช่อ ล้อเล่นลม ชมมาลี

นมสวรรค์นี้ เจ้ามีค่า ช่างน่าชม

กลิ่นเจ้ายาม ลมร่าเพย ไซ้เซยกลิ่น

แต่ราก ต้น ไซ้ประทีน กินแล้วชม

จะดอกขาว หรือแดง ปนแสดส้ม

ก็นิยม นมสวรรค์ อนันต์คุณ

ศกุนตลา ณ หนองคาย

ช่อดอกแดง ดูสวยสม นมสวรรค์

ดอกเป็นชั้น ดูคล้ายฉัตร มัดใจมั่น

ก้านดอกเหลี่ยม กลีบดอกไข ใจนิรันดร

นมสวรรค์ มีผลกลม สวยสมใจ

ลดไขมัน เส้นเลือดได้ โดยใช้ต้น

รากใช้ฝน กับน้ำดื่ม ส้มเรื่องไข

ลดฝุ่นคั้น บรรเทาด้วย ช่วยแก้ไข

เป็นสมุนไพร ควรมีไว้ ใช้ได้ดี

พนมสวรรค์ อีกนามหนึ่ง ซึ่งใช้เรียก

พึงสำเหนียก สีแดงใส ไม้งามนี้

เปรียบสาวสวย มีคุณค่า หน้าตาดี

รีบเร็วรี หาเก็บไว้ ใช้นานๆ

ศรีวิวัฒน์ สุวรรณ

ดอกนมสวรรค์เป็นช่อขึ้นกันเกศแก้ว

งามเพริดแพรวแวววาวราวฉัตรฉาย

แดงอมส้มขาวแกมแอร่มราย

สวยเพริดพรายพริ้งเพราเร้าอารมณ์

นมสวรรค์ดอกสีขาวเป็นตัวผู้

บอกให้รู้แดงเพศเมียช่างงามสม

ไม้พุ่มสูงใบเดี่ยวรูปไข่เกือบกลม

ผลทรงกลมสีเขียวสุกแล้วดำ

สรรพคุณด้านเป็นยามีหลายหลาก

ควรศึกษามากมากนะงามข้า

อาจเป็นพิษต่อตับก่อมะเร็งลำ

ต้องจดจำทำอย่างไรได้ผลดี

ดวงพร เดชกุลทอง

อยากเชยชมนมสวรรค์เทพสรรสร้าง

ดอกพรายพราวสมนามงามเหมือนฝัน

สีแดงเรื่อเจือส้มสมส่วนกัน

ช่อเป็นชั้นหลั่นหล้าจากฟ้าไกล

ทรงดอกงามตูมตั้งดั่งถันเจ้า

พีหลงเฝ้าเข้ายวนชวนหลงไหล

แม้นยามหลับจับต้องไม่หมองใจ

ตื่นตกใจไร่นางห่างโฉมตรู

นมสวรรค์พนมสวรรค์นั้นเป็นชื่อ

ที่รำลือทรงคุณค่าอยู่หนาหู

สมุนไพรมากค่าน่าชื่นชู

หากใ้ช้อยู่โรคหายคลายกังวล

ไม้คงทนต้นตรงใบทรงพุ่ม

ปลูกทั้งลุ่มและดอนตอนหน้าฝน

ออกดอกงามยามพิศติดใจจน

ช่างน่ายลนมสวรรค์ถันงามอน

อัญชลี ณ เชียงใหม่

นมสววรรค์นั้นงงใหม่ใยชื่อนี้ ฟังดูดีมีเสน่ห์เท่เลยหนา
นมสววรรค์นั้นอีกชื่อเขาให้มา เอาเป็นว่านมสววรรค์บรรเจิดนาม
ดอกสีแดงหรือส้มอมสีเหลือง งามประเทืองดอกเป็นชั้นที่ไร้หนาม
คล้ายทรงฉัตรรูปไข่ใบกลมงาม มีขนตามกลีบดอกด้านนอกหนา
สรรพคุณล้นหลามงามดีแท้ ทั้งดอกกรากเหง้าต้นแก่แน่รักษา
ใบก็ด้วยล้วนช่วยให้ไกลโรคา ภูมิปัญญานมสววรรค์สุดพรรณนา
ใบไม่อ่อนที่ไม่แก่แต่พอดี รสชาตินี้ทำอาหารทานได้หนา
ใส่แกงเมืองห่อหมกให้รสโอชา ผลนั้นหนาย่อมฟ้าได้ดีสีม่วงแดง

จตุพร สุวรรณปากแพรก

นมสววรรค์นั้นเป็นชื่อที่ไพเราะ ฟังเสนาะเพราะพริ้งจิ้งจิ้งหนอ
ตั้งเหมาะสมเหมือนนมवलลือ อยากจะขอชื่นชมนมवलปราง
ดอกสีแดงแฝงสีส้มเหมือนร่มฉัตร ช่อดอกจัดเป็นชั้นชั้นผันตามขวาง
กลีบของดอกออกสมมาตรตั้งจัดวาง ช่อดอกกางขวางออกไปได้สวยงาม
นมสววรรค์ลดไขมันในเส้นเลือด เจ้าจะเชือดอาการไข้และเป็นฝี
แก้อาเจียนขับเสมหะแมลงกัดดี นอกจากนี้แก้ติดเชื้รักแร้บวม
นมสววรรค์ปลูกประดับรับกับบ้าน เป็นพุ่มบานเหมือนฉัตรมาจัดสวม
ปรุงอาหารนำมาทำห่อหมกรวม และยังร่วมทำเป็นสีย้อมฟ้าแดง

อานนท์ สรวิสูตร

คุยเรื่องนม อารมณ์ดี มีความสุข

ความโศกเศร้า เหงาจัง ทิ้งข้างทาง

อันนมแมว แจ๋วจริง ทุกสิ่งนั้น

อีกนมหนึ่ง นั้นหนอ ก้อน่าชม

นมสวรรค์ นั้นคือชื่อ ของไม้ดอก

มีหลายชื่อ ลือเลื่อง ทั่วเมืองไทย

“สาวสวรรค์” “พนมสวรรค์” นั้นอีกชื่อ

อัน”ฉัตรฟ้า” “สง่าศรี” ชื่อนี้งาม

“ปรางมาลี”ชื่อนี้สั้น ฉันทมนชื่น

กลิ่นปรางน้อย สองข้าง ยังอยู่เลย

อีกนมหนึ่ง ที่ฉันทพบ ประสบเห็น

นม(นาง)สวรรค์ ชั้นวิมาน ฉันทเห็นมา

เรื่องความทุกข์ ขว้างทิ้งไป ให้ไกลห่าง

เรามา นั่ง เสวนา หนาเรื่องนม

เราคุยกัน นั้นมาแล้ว แจ๋วเสียงขรม

แสนสุขสม นมสวรรค์นี้ ดีมากมาย

ไม่ต้องบอก เรารู้กัน กันแพร่หลาย

ตัวอย่างไซ้ ใครบอกนั้น มันบางนาม

“น้ำนมสวรรค์” นั้นหรือ ชื่องามขำ

นำมองข้าม คือ”หัวลิง”ไม่นั่งเลย

กว่าชื่ออื่น ดุจชื่นปราง นางนี้เอ๋ย

ด้วยพีเคย สุดดมสอง แก้มน้อยยา

ดูสวยเด่น เป็นเต้ากลม งามสมหนา

เปิดอ้าซ่า นำคลึงเล่น เห็นในปฏิทิน

โกวิท ธีรวิโรจน์

หลากดอกเล็ก ลดหลั่น เป็นช่อขึ้น
พรางระยิบ พราระยับ อยู่กลางไพร

ดุจประทุมถัน อันฉัตรฉันท์ นั้นสดใส
จ่อจใจ ใคร่พบนาง พรางจิตเดือน

แดงพลิวลม นมสวรรค์ นั้นบรรเจิด
หนึ่งช่อขาว วาวแฝง แดงเด่นเดือน

พิสุทธิ์เลิศ เปริศพริ้ง หาใดเหมือน
แสงส่องเยือน เหมือนทับทรวง กลางพวงปทุม

ไซ้แต่สวย หากมากด้วย คุณค่ายิ่ง
นำมาไซ้ บำบัดหาย คลายร้อนรุ่ม

ทุกข์มากสิ่ง ผองภัย ไซ้เร้ารุ่ม
สุดภาคภูมิ นมสวรรค์ อันเลิศเลอ

กุศล คำเพราะ

๒๐ ตะแบก

"ช่อตะแบกชาติบุษย์พุทรา การะเกด กรรณิการ์ นมสวรรค์
มะลูลี มะลิลา แสลงพัน อันชั้นแอบช่อชบาบาน"

วรรณคดี : รามเกียรติ์

พระราชนิพนธ์ : พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

ดอกตะแบกบาน อ่างเก็บน้ำบางพระ

"ช่อตะแบก ชาตบุษย์ พุทรา
มะลูลี มะลิลดา แสงพัน

การะเกด กรรณิการ์ นมสวรรค์
อันชัน แอบช่อ ชบาบาน"(รามเกียรติ์)

ตะแบกLagerstromia calyculata
ดอกสีขาว ม่วงชมพู ดุสวยแสน

ที่ป่ายุบ ศรีราชา มีหนาแน่น
งามทั่วแคว้น แดนไทย ไพรพนา

ชื่อท้องถิ่น ตะแบกหนัง ตะแบกใหญ่
ตะกุ่มอก เปลือยดง โครราชา

ตะแบกแดง -ขาวใหญ่ เปื้อยเปลือกหนา
เมืองยะลา เรียบองอยาม งามเหลือใจ

สรรพคุณ บำรุงหัวใจ ใช้วังเวียน
ตำรับยา พระโอสถ พระนารายณ์

แก้คลื่นเหียน อาเจียน แก้เหงื่อไหล
ใช้แก้ไข้ กระจายยา หอมเทพจิตร

เข้ายาหอม นวโกฐ ลดใจสั้น
ปรุงเป็นยา แก้ลงแดง แห่งสนิท

บำรุงทารก ในครรภ์ ทานแก้บิด
ช่วยลดพิษ สวิงสวาย คลายลมตัน

ตะแบกลาย ทำเครื่องไม้ ได้สวยดี
ไม้เนื้อเนียน เจียรผิวใส ได้สวยครัน

ลายไม้มี ลวดลาย ให้สีสรรค์
ของกำนัล ชั้นดี มีมนต์ตรึง

สถิตย์พันธ์ ธรรมสถิตย์

ตะแบกบานเต็มต้นฝนเดือนหก
งามเอยตะแบกงามท่ามฝูงชน

มวลหมุ่นกบินเรีงรำทำลมฝน
ม่วงชมพูแซมปนดลตราตรึง

"ชมพู่ม่วงสองสีนี้คือดวงใจ"
อำนวยการศิลป์ถิ่นเก่าเฝ้าคะนิง

ตราตรึงไว้ในดวงจิตหวนคิดถึง
ยังซาบซึ้งแนบเนาครั้งเยาว์วัย

ตะแบกบานกลางใจไม่เคยห่าง
ชมพู่ม่วงงามล่อช่อช่อใบ

ไม่จิตจางร้างเลือนเพื่อนเก่าใหม่
พราวไสวบนนิยามของความดี

สุวิทย์ เตียรทอง

ตะแบกงามยามแล้งดอกแดงม่วง
ลมแผ่วพัดสะบัดพริ้วปลิวแกว่งไกว

เป็นช่อพวงย้อยระย้าหน้าหลังไหล
ทิ้งดอกไม้ร่วงหล่นบนคันนา

มีมากชื่อเรียกได้หลากหลายยิ่ง
ตะแบกหนึ่งตะแบกแดงแจกแจกมา

ไม่ท้วงติงอิงตามคำเรียกหา
ไม่มีค่าสมุนไพรรักษาเปลือกเจียน

ลำต้นแข็งแกร่งกรำมาทำเสา
ขอนดอกแก้มคล้ายหายวิงเวียน

เปลือกนำเอารักษาไข้ไม่คลื่นเหียน
ไม่ปวดเคียดเป็นยาหอมประนอมใจ

ตะแบกบานชูช่อล้อมเล่น
แว่วเสียงขลุ่ยลอยมาพาชื่นใจ

งามโดดเด่นกลางนาใต้ฟ้าใส
บนหลังควายได้ฝืนกับจันทรา

อัญชลี ณ เชียงใหม่

ตะแบกบาน แล้วร่วง ให้ห้วงหา
จึ่งชอกช้ำ ระกำจิต คิดเข้าเย็น

โ้กานดา ไยพี่ มองไม่เห็น
เหมือนดังเช่น ตะแบกร่วง ห้วงหาดิน

พงพนา อยู่สุข

ตะแบกนี้มีชื่อเรียกได้หลายหลาก
ถ้าเปลือยดงโคราชนครราชสีมา

ตะแบกแดงประจวบคีรีขันธ์รู้จักใหม่
ถ้าขาวใหญ่เป็นตะแบกปราจีนบุรี

กทม.ปลุกกะแบกหลายแยกอยู่
จะกะแบกหรือตะแบกไซ้ไม้ไผ่

ดอกตะแบกแมกไม้นี้มีหลากสี
บ้างสีขาวพราม่วงอมชมพู

เรียกกันมากภาคเหนือเปลือยเปลือกหนา
ตะแบกหนั่งนั้นหนาจันทบุรี

ตะแบกใหญ่ของราชบุรีใช้นครศรี
สุราษฎร์ธานีเรียกอ้ายไซ้อื่นใด

ทุกคนรู้เรียกตะแบกหาแปลกไม่
เป็นไม้ใหญ่ปลุกริมทางหรือข้างคู

หนึ่งนั้นมีสีสวยเร็ดม่วงเร็ดหรุ
ก้านดอกชูสู้แดดจ้าทำตะวัน

จตุพร สุวรรณปากแพรก

ดูไม้ใหญ่ให้สุขสันต์ต้นตะแบก
สีเทาอ่อนดูเห็นเด่นเป็นยองใย

ดอกสีม่วงอมชมพูดูน่ารัก
ตะแบกงามยังอยู่ยงคงเจอเจอ

อยู่ใต้ต้นตะแบกใหญ่ให้ครุ่นคิด
อยากเห็นเธออยากพบเจ้าเฝ้าติดตาม

ลำต้นแปลกเปลือกเรียบมันอันสดใส
ทำให้ใจคะนึงนึกคิดถึงเธอ

ให้ประจักษ์เปลี่ยนเป็นขาวพรามเสมอ
หลงละเมอเธอไม่แปลกตะแบกงาม

อยากใกล้ชิดอยากอยู่ใกล้ใจวาบวาม
แม่สาวงามไม่ผิดแพกตะแบกนา

ศรีวัฒน์ สุวรรณ

เมื่อสบตาครั้งแรกตะแบกนั้น
พริ้วดอกม่วงในวันที่ฟ้าสีคราม

เริ่มไหวหวั่นซึ่งซาบแอบวาบวาม
ใต้ตะแบกต้นรักงามผลิชอบใจ

เธอบอกให้คำมั่นสัญญารัก
จะมอบหมดทั้งตัวและหัวใจ

มิแปรพักตร์เปลี่ยนใจไปที่ไหน
ตะแบกเป็นพยานให้รักนิรันดร์

ชูลีรัตน์ สวัสดิ์

ดอกตะแบกเหมือนแบกรักให้หนักอก
ดอกชมพูเมื่อรักบานหวานชื่นใจ
เมื่อรักร้างห่างเหินเล่ห์รักลวง
ชมพู ม่วงงามเหลือเมื่อแลดู
กลีบบอบบางปลิดปลิวพริ้วตามลม
รอวันที่ตะแบกบานนานหนึ่งปี

จะหยิบยกออกไปให้ใครได้
มองทางไหนโลกก็มีสีชมพู
ดอกสีม่วงประจักษ์แท้แก่ทุกผู้
ยอมแบกรักแม้หนักอยู่ยังยินดี
ร่วงคล้ายพรมลาตรับสลับสี
แต่จะรอชั่วชีวิตเพื่อมีเธอ

ชูลีรัตน์ สวัสดิ์

ดอกตะแบก ยามบาน นุ่มแสนสวย
ยามชมชื่น ธารินสุข ทุกคืนวัน
ตะแบกใหญ่ ไม้ยืนต้น ทนเหลือหลาย
ไม่เกรงกริ่ง สิ่งชั่วร้าย ที่ได้เจอ

หอมระรวย ช่วยโชยมา พาสุขสันต์
ตัวฉันนั้น พลันนึกถึง ซึ่งตัวเธอ
ยืนท่าทวย แดดลมฝน ทนเสมอ
มันเสมอ เจอสนุก ทุกวันไป

เปรียบตะแบก นั้นดุจดั่ง สาวแสนสวย
จิตกล้าแกร่ง แผงอยู่นี้ ที่ภายใน

มีท่วงท่า กระฉับกระเฉง ไม่เกรงกริ่ง
ดูเด็ดเดี่ยว จริงเชียวนั้น มั่นใจนาง

ดวงตาไซรั่ ฉายแสง แห่งอำนาจ
เธอพันฉับ นับไม่ถ้วน คนยวนยี่

ยามเธอเจ็บ เก็บซ่อนไว้ ในใจหนอ
เธอเข้มแข็ง แกร่งกล้า หนาบังอร

ในความแข็ง แผงไว้หนา ครารู้จัก
แสนสุดสวย รวยเสน่ห์ทรู ดูมั่นคง
เธอสาวมั่น ส่วนฉันทไซรั่ นายก็กกอก
เธอรวยนั้น ส่วนฉันทนี้ มีแคใจ

มีพร้อมด้วย ช่วยหนุนนำ ล้ำสมัย
มีพลังกาย เพียบพร้อม น้อมนำทาง

สุดสวยยิ่ง หญิงเซเลบ ราวเทพสร้าง
เดินดุจดั่ง พญาหงส์ ทรงผู้ดี

ใครบังอาจ พลาดพลั้ง ราวศักดิ์ศรี
ชายโฉดนี้ ต้องหนีห่าง ทางสัญจร

ไม่คิดท้อ ต่อชะตา มาซาอะกร่อน
หญิงอื่นค่อน หล่อนไม่แคร์ แม่โฉมยง

เธอน่ารัก น่าใคร่ ชวนไหลหลง
เธอสูงส่ง คงพร้อมไว้ ทั้งกายใจ

หนุ่มบ้านนอก ขอกตื้อ ยื้อไม่ไหว
คงทำได้ แหงนมองเล่า เฝ้าเครื่องบิน

โกวิท ธีรวิโรจน์

ต้นตะแบกแตกได้หลายหลากพันธุ์
ตะแบกเลือดตะแบกเปลือกบางมี

เป็นต้นไม้กิ่งผลัดใบขนาดกลาง
ลำต้นเกลี้ยงน้ำตาลเทาขรุขระตา

ดอกตะแบกเป็นช่อโตตามปลายกิ่ง
ดอกมีกลีบหกกีบแตกแยกไป

ชื่อนั้นมีมากมายหลายสปีซี
แล้ววันนี้ครูโด้งให้ตะแบกใหญ่หนา

ความสูงบ้างสิบห้าถึงสามสิบห้าหนา
จากหลุมต้นตื้นมาเปลือกหลุดไป

สีงามพริ้งม่วงชมพูหรือขาวใส
ออกดอกในมีนาถึงพฤษภาคม

สรรพคุณบำรุงปอดและหัวใจ
แก้ร้อนในแก้เหงื่อเสมหะจม

ไม้ตะแบกมีคุณค่าของเมืองไทย
ไม้เหนียวแข็งเลื่อยไสตกต่างลาย

แก่น้ามืดสวิงสวายใจชื่นชม
ทำยาลมแก้คลื่นเหียนและตาลาย

ทุกคนใช้ในกิจการงานหลากหลาย
ปลูกง่ายตายไม้ประดับงามจับตา

อานนท์ สรวีสูตร

ตะแบกนาดอกงามยามแรกแย้ม
งามนำยลคราต้องลมพรมพริ้วไป

ทิวตะแบกสองข้างทางอีสาน
เมืองย่าโมไซค์ตะแบกยอดนิยม

สีม่วงแซมแกมขาวพราวสดใส
ชูช่อไสวให้ภมรร้อนเชยชม

งามตระการจริงหนอลออสม
สุขอารมณ์เมื่อได้ชมตะแบกบาน

อุไรรัตน์ ภาสกาพันธ์

ตะแบกเอ๋ย เจ้างาม เมื่อยามเห็น
ปลายกลีบหยิก คล้ายลูกไม้ มาร่ายทับ

สีม่วงเย็น แก่อ่อน ช้อนสลับ
เกษรเหลือง พราวระยับ ทับม่วงพลัน

ยามลมพัด ระเบิดใบ ไกวแกว่งมา
สีม่วงอ่อน ม่วงเข้ม สลับกัน

เจ้าตะแบก มีสรรพคุณ อบอุ่นนัก
ทั้งแก้บิด บำรุงใจ ได้เป็นยา

ต้นตะแบก ทำเครื่องไม้ ลายก็สวย
ว่ารักเรา สัญญาแคว้น แดนขจี

ซ่อม่วงสวย คลีตดอกอ้า ทำลมฝน
เห็นทุกวัน แสนชื่น รื่นอุรา

แก้ลมชัก ฝืนคั้นด้วย ช่วยรักษา
บำรุงครรภ์ มารดา ได้อย่างดี

ชูช่อด้วย ชมพุ่ม่วง ทวงศักดิ์ศรี
ตะแบกนี้ จะอยู่คู่ เคยูเอย

ศกุนตลา ณ หนองคาย

ตะแบกบานริมทางไปอ่างน้ำบางพระ
งามกระไรหาไหนเทียบในแคว้น

ดอกตะแบกสีขาวม่วงอมชมพู
หากตัดผมมุ่นมวยแม่ทราชมชย

ไม้ตะแบกแข็งแรงรับน้ำหนัก
คิวบิลเลียดพานท้ายปืนคนนิยม

รูปถ่ายมาสวยสะพะพร่างแสน
ไปทั่วแดนมิเหมือนแผ่นดินี่เลย

ช่างเลิศหรรุเชิญพิศดูมิเอื้อนเอ่ย
สุดเฉลยเผยวจีพื่อยากชม

ลายสวายนักทำเครื่องเรือนได้เหมาะสม
น่าอภิมรย์ถนงงามยามหน้าร้อน

ดวงพร เดชกุลทอง

กลางห้องท่ง อรุณรุ่ง ตะแบกบาน
ลมพลิวโบก โยกดอก ร่วงหล่นเรื่อย

ขาวชมพูม่วง เป็นทิว แลลิวเลิศ
สาวบ้านนา ลาลับ อยู่กับใคร

ช่างริมธาร น้ำใส ไหลอ้อยเอื้อย
ช่อดอกเฟื้อย ระน้ำ ฉ่ำชื่นใจ

ใจเตลิด ถึงสาว เจ้าไปไหน
โ้หนอใจ โยลีม ท้องท่งงาม

ตะแบกเอย เจ้าเลื่อยิ่ง มิ่งต้นไม้
สรรพคุณ บำบัดโรค ภัยคุกคาม

ทำเครื่องเรือน เครื่องใช้ ได้อร่าม
สมญานาม สมุนไพรร ไฉไลพรรณ

กุศล คำเพราะ

๒๑ เชบา

"ช่อตะแบกชาติบุษย์พุทรา การะเกด กรรณิการ์ นมสวรรค์
มะลูลี มะลิลา แสลงพัน อันชั้นแอบช่อชบาบาน"

วรรณคดี : รามเกียรติ์

พระราชนิพนธ์ : พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

ช่อตะแบก ชาตบุษย์ พุทรา การะเกด กรรณิการ์ นมสวรรค์
มะลุสี มะลิลา แสลงพัน อันชัน แอบช่อ ชบาบาน(รามเกียรติ์)

ดอกชบา Hibicus rosasinensis Chinese rose,Shoe flower ,Hibicus
Family Malvaceae ชื่อชื่อชาติ กลุ่มหญ้าชาติ ปอกะบิด โปทะเล

ชื่อท้องถิ่น เรียกชุมเบา ชาวใต้หลง เหนือ..ใหม่แดง แจงใจ ได้สุดเท่ห์
ถิ่นกำเนิด หมู่เกาะฮาวาย ชายทะเล ทรงเสน่ห์ แถบอินเดีย และChina

ดอกชบา ตราสัญลักษณ์ชาติมาเลย์ และโพ้นทะเล เมืองฮาวาย,จาไมก้า
เป็นQueen of tropic flower เรืองงามตา แต่อินเดีย ใช้บูชา เจ้าแม่กาลี

ใช้คล้องคอ ทัดสองหู สู่แดนประหาร ใช้ประจาน นงคราญร้าย ใจบัดสี
เป็นความเชื่อ เหนือคาคหมาย ในมาลี ตรองอีกที ชบานี้ มีราคา

เข้าตัวยา บำรุงไต ใจเข้มชื่น เลือดไหลสิ้น ฟันแผลใหม่ ใช้ย้อมผ้า
ขัดรองเท้า ผ้าผมดำ ทำขนตา ดอกชบา น่าประดับ รับมูมมอ

สถิตย์พันธ์ ธรรมสถิตย์

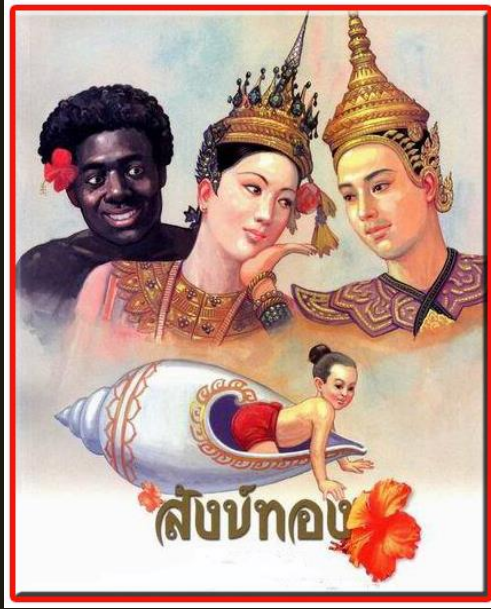
สวยสุดสม ชมใจไม่มอง จ้องตะลึง น้องนางหนึ่ง ซึ่งโน้มช่อ ชบาสวย
ผมดำกลับ วับพลิว ปลิวหลุดมวย ทัดหูด้วย ดอกไม้งาม อร่ามจรุง

ชบาไม้พุ่ม จัดกลุ่ม ช่อมไสว ทั้งดอกใบ มีหลายสี ฤดีผดุง
แดงชมพูขาว วาวส้มเหลือง ตั้งสายรุ้ง เดินดุ่มมุ่ม เมียงนาง พรางมาลี

แม่ไร่หอม น้อมไผ่ ให้ประโยชน์ ระวังโทษ เพราะพิษไข้ ไล่ผีวดี
ฟอกโลหิต พิษิตเชื้อรา แลพอกฝี ผมดกดำมี ใช้ย้อมผ้า รากางาม

กุศล คำเพราะ

เห็นชบาคราไฉนนี้ก็ถึง เจ้าเงาะซึ่งแสนกลคนขยัน
อยู่กระท่อมปลายนามาผูกพัน สมัครรักมั่นกับรจนายอดนารี
ดอกเอ๋ยเจ้าดอกชบา งามเจิดจ้าทาบนภาสง่าศรี
เป็นยอดของมวลบุบผามาลี เป็นราชินีไม้เมืองร้อนกระฉ่อนไกล
แม้มิได้หอมหวานเย้ายวนจิต แต่พิชิตใจด้วยเพราะสวยใส
มาเลเชียประเทศมิตรสนิทไทย ก็ยกให้เป็นดอกไม้ของชาติเอ๋ย

อุไรรัตน์ ภาสกาณนท์

ลมรำเพย พริ้วมา ชบาไสว ไร่เรียงใจ ตามลม น่าชมนัก
เหลือองแสงดาว พรารวมพู่ ที่รู้จัก ช่างน่ารัก ฝึเสื้อร้อน ว่อนมาชม
เจ้าชบา มีคุณค่า ตั้งหลายอย่าง ใช้สรรระดม ที่กระด้าง ให้สวยสม
ใช้ห้ามเลือด แผลไหม้ ไตรระบม จะตัดหู กิ่งงามสม น่าชมจริง
เมื่อตอนเด็ก ก็ใช้ เล่นขายของ ห่อใบตอง นันทนา ประสาหญิง
สมมติเป็น หน้ากุง แทนของจริง ล้วนทุกสิ่ง ของชบา ค่ามากมี

ศกุนตลา ณ หนองคาย

ดอกชบาน่ารักประจักษ์จิต
อยากจะได้ตัวเจ้าเกล้าเคลียคลอ

อยากจุมพิตเจ้าเกล้าคลอศอ
พะเนาพะนออ้อล้อเจ้าเอามาเคียง

ชบางามยามถูกแสงตะวันส่อง
ดอกสวยงามขาวเหลืองส้มแดงจำเรียง

ไม่มีหมองผ่องพรรณแม่ตะวันเฉียง
หากมองเมียงแมนแท้แม่เจ้าประคุณ

ลักษณะดอกชบานี่หลายชั้น
ดอกห่ากลีบขนาดใหญ่ได้เป็นทูน

กลีบเดียนั้นหรือหลายชั้นมันเกื้อหนุน
ดอกเกื้อหนุนให้ชบาน่าชวนชม

ดอกชบาช่วยพอกโลหิตได้
เรียกน้ำย่อยแก้กระหายใช้แก้ลม

รักษาไตแก้ร้อนในได้เหมาะสม
ที่นิยมนำมาใช้แก้ประจำเดือน

นอกจากนี้นำมาใช้ย้อมผ้า
เปลือกไปทำเชือกใช้ไม่แฉะเชื่อน

ย้อมขนตาทารองเท้าเอามาเชื่อน
ปลูกในเรือนก็ปลูกง่ายตายยากจริง

อานนท์ สรวิสูตร

ชบาไม้ดอกนี้มีหลายสี
เหลืองขาวแดงแสดส้มม่วงชมพู

ล้วนสวยดีสดใสนิไลहरु
มีให้ดูเกือบทุกบ้านบานทั้งปี

ดอกชบาหรือชุมเบาเขาเรียกขาน
หรือรูปแม่แบบโค้งโค้งคงดี

ดอกที่บานเป็นรูปถ้วยสวยสดสี
ราชินีไม้เมืองร้อนกระฉ่อนไกล

สวยสง่าดอกชบาหมาเสน่ห้
อีกฮาวายก็ไม่ยอมจะแพ้ใคร

เมืองมาเลย์จาไมก้าหาแพ้ใหม่
ชบาเป็นดอกไม้ประจำชาติทั้งสาม

นิยมนำดอกชบามาทำตุ
แซมผมได้ทำให้สวยงาม

ทำให้ดูหน้าใสใจวบบหวม
ชายเดินตามชบาจำอย่าหนีไป

สรรพคุณของชบาคุณค่าอนันต์

ดอกรักษาอาการของโรคไต

ดอกชบาใช้ทำดีสีย้อมผ้า

ย้อมขนตาในอดีตก็เคยมี

ถ้าใบนั้นช่วยรักษาแผลไฟไหม้

ช่วยแก้ไข้แก้กระหายใช้ได้ดี

สีดำหนาทารองเท้าได้เป็นสี

ประโยชน์นี้ดอกชบาน่าปลูกจ้จ

จตุพร สุวรรณปากแพรก

ต้นชบาปลูกง่ายดอกหลายสี

ทั้งสีเหลืองชมพูดูช่างฮิต

ดอกชบากลีบซ้อนช่อนกลีบใหญ่

ดอกชบาพัฒนามากแล้วหนา

แสนสุขใจเพลินตาชบาสวย

สาวชบาคนดีมีมากเลย

มีพันธุ์ดีปรับปรุงใหม่หลายชนิด

ควรจะคิดปลูกไว้เป็นไม้ประดับ

มองที่ไร เอ๊ะใช่ ดอกโรหว่า

งามหนักหนายิ่งกว่าชบาไพร

งดงามด้วยกิริยาน่าชมเชย

สุดจะเอ่ยคำบอกเจ้าดอกชบา ...

ณรงค์ ศรีพุ่ม

ชบาเอ๋ย เจ้าเคยอยู่ ไกลมาก่อน

ดีมีชาชม ชบาสาว ชาวทุกวัน

ซาอุ่นร้อน และเย็นก็ เป็นเพื่อนฉัน

ชีวิตนั้น แสนสุขสม รื่นรมย์ดี

ชบาสี มีให้ชม สมใจนัก ช่างพร้อมพัคตร์ ดี่มซาขม ชมชบาสี
 ดอกไม้สวย คู่สาวงาม วาบความดี ก็เพราะมี ชบาสีชม รื่นรมย์จัง
 แล้วทุกอย่าง ต่างมีเกิด ต่างมีดับ ชบากลับ เหี่ยวห่อไป ไม่เหลียวหลัง
 สาวสวยใส ไปไหนเนี่ย เสียตายจัง ทุกอย่างพัง ทั้งสาวงาม ตามต้นชบา

ศรีวัฒน์ สุวรรณ

ยามชบา ผลิบาน นั้่นน่ารัก สีสวยนัก ประจักษ์แน่ แก่ใจฉั่น
 ฝ้าชื่นชม สมสุข ทุกคืนวัน ชบานั้่น ช่างบ้านนี้ สุขไชรั
 ชบาเจ้า ออกแนวว่า น่ารักหนอ ความสวยก้อ พอไปวัด ไปวาได้
 สวยธรรมชาติ มีตาขตื่น ทัวฝืนไทย ทั้งใกล้ไกล พบเห็นนั้่น มั่นธรรมา
 แต่ชบา ดอกนี้นั้่น มันพิเศษ มีสาเหตุ เกิดจากใจ โฉนหนา
 รู้สึกแปลก ยามพบเห็น เช่นนี้เนา โอ้ชบา ดอกนี้เล่า ฝ้าฝ้าคอย
 เจ้าหลีกลี่ หนีหน้า มานานแล้ว โอ้น้องแก้ว มีแว่วว่า จะหายจ้อย
 ฤาลลล่า ลอยละล่อง เหลิงลมลอย ใจดวงน้อย ฝ้าคอยเจ้า เมมาทุกวัน
 กลับมาเถิด ชบาเอ๋ย เคยเห็นหน้า รู้แล้วหนา ชบามี ฝ้าสุขสันต์
 ฝ้าแล้วมา อภัยหนอ ก้อแล้วกัน กลับมานั้่น พันผูก ทุกข์จางไป
 ฝ้าตามหา ชบาเจ้า แสนเศร้าเหลือ หน้าขึ้นเหงื่อ ขี้เกลือเค็ม เต็มหลังไหล
 พบเจ้านี้ ฝ้าเมืองหลวง หายห่วงใย ยืนต้นไชรั ฝ้าดอกบาน ฝ้างานเชิง

ยามเจ้าขึ้น ยืนริมรั้ว กลัวหรือนั่น

ความสุขนั้น มันไม่เหมือน เดือนอิเก็ง

ยามเจ้าอยู่ ในกระถาง ที่ทางเทิง

มีชายเบิ่ง มองเจ้านั้น ทุกวันไป

ชบา ดอกสีแดง แยงตาหนอ

พีนีขอ อำนวย อวยพรให้

ชบาเนี้ มีความสุข ทุกคราไป

ยืนต้นไชร้ ในกระถาง ใกล้ทางเดิน

โกวิท ธีรวิโรจน์

ชบาแดงสดใสเสียบไว้หู

เอียงคอดูภาพสะท้อนก่อนออกเต็น

เจ้าเงาะป่าตัวดำทำทะเล้น

ถือว่าเป็นคนบ้าไปไม่เอาความ

แม้เป็นเพียงไม้พุ่มขึ้นริมรั้ว

แต่สีสนยวนยั่วเกินมองข้าม

ประดับโลกเจิดจ้าชบางาม

ยลทุกยามต้องยอมรับประทับใจ

สตรีงามฉูดฉาดดูปราดเปรียว

เปรียบชบาสวยอย่างเดี่ยวเด็ดชมได้

ขาดกลิ่นหอมหวานซึ่งติดตรึงใจ

ก็อาจถูกทิ้งไปในไม่ช้า

แสนสงสารหญิงสวยอาจรวยรัก

ไร้เสน่ห์พร้อมพัคตร์จักไร้ค่า

ถูกเขยชมแล้วทิ้งเป็นเช่นชบา

ขอเมตตาปักไว้แจกัน

ชวลีรัตน์ สวัสดิ์

ชบาบานวันนี้ที่บ้านฉัน

หลายหลากมากสีสนสดใส

ผลิดอกออกช่อพ้อชื่นใจ

ถ่ายภาพเก็บไว้ให้ชื่นตา

ชบาที่บ้านบานทุกวัน

เฝ้าส่งให้ใครคนนั้นนานนักหนา

หากห่างหายไปบ้างบางเวลา

ยังคิดถึงทุกคราชบาบาน

เอี่ยมศรี พงศ์พรรัตน์

ชบาเอ๋ยรวยรื่นชื่นใจเจ้า
สีแดงสดขาวชมพูดูน่าชม

เก็บทัดหูนวลน้องปองรักเจ้า
สายลมพัดแผ่วพริ้วละลือลา

รื่อยมาลัยบูชาพระแม่เจ้า
หญิงสาวงามทำผิดคิดนอกใจ

โอ้อชบาดอกเอ๋ยไม่เลยล่วง
มาลัยคล้องปองใจให้เบิกบาน

มีประโยชน์เลือกใช้ได้อย่างมาก
ช่วยผิวพรรณงามแท้แม่หน้ามล

ดอกบานฉ่ำรำชานสีหวานแหว
คล้องคอเจ้าเฝ้าชมสมใจชาย

ดอกคละเคล้าหลายสีที่สวยงาม
ระรื่นรมย์กลีบบางกระจ่างตา

แนบงเยาว์เคลือบแก้วไข่มุก
กลีบเจ้าพาบอบช้ำระกำไป

สืบสานเอาความเชื่อเป็นไฉน
รื่อยมาลัยดอกสีแดงแฝงประจาน

ใช้บวงสรวงเทพเจ้าเฝ้าไขชาน
สุดเปรียบปานชบางามยามแย้มยล

สรรพคุณหลายหลากจากดอกต้น
ทุกแห่งหนปลูกงามนระทมวิย

สวยเพริดแพรวชบางามยามรื่อยสาย
ได้สมหมายแซมชื่นรื่นอารมณ์

อัญชลี ณ เชียงใหม่

สวยสดใสชบาดอกใหญ่พาใจชื่น
แดงแก่ก่ำนำเจ้าเงาะตามมาพลัน

เริงระรื่นหลายหลากมากสีสัน
รจนาหันเห็นรูปทองมองข้างใน

ชบาบานริมรั้วแลสพรั่ง
จิบกาแพเคี้ยวขนมเพลิดเพลินใจ

น้องนางนั่งชื่นชมชบาไสว
พี่ชายให้ชบาตัดผมสวยสมจริง

แม่ไม่หอมสีเจ้าแสนเจิดจ้า
ล่อแมลงหลายเหล่าเข้าแอบอิง

โลมแหล่งเหล่าเพริดพรายโฉโลยยิ่ง
ดุจแม่หญิงทิ้งสายตาหาชายชม

ดวงพร เดชกุลทอง

